

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ה טבת תשפ"ב | דף היומי בבלי: מגילה יז | דף הכולל: מועד קטן כב.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן תרע"ז.
מוסר: דבר בעיתו - פרק ז' מ"והנה ידוע" עד תחילת פרק ח'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ו' 'ומה שראוי לך לדעתו' עד שער עבודת האלוקים פתיחה 'אבל טובת האדון'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

תעלומה בת 50 שנה נפתרה בסעודת ר"ח בישיבת נתיבות עולם | ערב פגד - עובדות מרתקות מביקוריהם של גדולי ישראל בגני חיות | "אם אינך יכול ללמוד שעה ברציפות, אין ברירה, ועליך לשבת בכלא" | 2304

הסיפור היומי

**"את אשר יגורו בא: מיד כשהוציא השוחט את
הסכין, החלה הבהמה להתפרע, וקרעה את החבל..."**

"מי שמפחד מהקב"ה אינו מפחד משור!"

לנוס מיד ולקפוץ, אבל הרב כבר אין כוחו במתניו ומה יעשה אם שמא ח"ו יתנתק החבל, אכן הגר"י עמד על שלנו בעקשנות דקדושה.. באמרו שאינו יכול לתת 'הכשר' אם לא יראה במו עינו את השחיטה כולה מתחילתה ועד סופה, ונכנס למקום שנכנס ועמד סמוך לבהמה, ואשר יגורו בא... מיד לאחר שהוציא השוחט את הסכין החלה הבהמה להתפרע עד שהצליחה לקרוע את החבל ולרוץ בפראות כ 'שור המועד' בתוך הגדר...

כמובן שהשוחט נס באימה כשהוא מדלג מעל הגדר, ואילו הרב לנדא נשאר שם כשהוא רגוע ושליו ומביט על הבעל חי עד שהלה נרגע. לאחר מכן שאלוהו היאך הצליח לשמור על שלוות הנפש ולא התיירא לחייו באותם רגעים נוראים ומפחידים, השיב להם: "מי שמפחד מהקב"ה אינו מפחד משור! או שמפחדים משור ולא מהקב"ה או שמפחדים מהקב"ה ולא משור..."

(באר הפרשה - שמות תשפ"ב)

בשיעורו השבועי סיפר המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על מעשה לפני עשרות בשנים, שהלך הגה"צ רבי יעקב לנדא זצ"ל, רבה של עי"ת בני ברק יצ"ו אל בית השחיטה ב 'בני ברק' (ששכן באותם הימים בקצה העיר בסמוך ל'בית החיים') אשר עמד תחת השגחתו לפקח על כל סדרי השחיטה מקרוב. באותם הימים היה נהוג להשכיב את הבהמה על הארץ ולקשור אותה בחבלים בכדי שלא 'תשתולל', והוסיפו שמירה על שמירה להעמיד גדרות ברזל מסביב, שאם ח"ו יתנתקו החבלים אזי ימהר השוחט לדלג מעליהם ולברוח מאימת ה 'משחית', ואילו הבהמה תישאר שם ולא תוכל להזיק ולבעוט בכל הנקרה בדרכה.

כאשר הגיע הגר"י לנדא ביקש להיכנס לתוך הגדרות לבחון את השחיטה מקרוב, וניסו לדבר על ליבו שלא יהין להיכנס מפני הסכנה שבדבר, וטענו כנגדו, כי השוחט צעיר לימים הוא ובכוחו

הכל הטו אוזניהם כאפרכסת וציפו לשמוע במה המדובר. ובכן, כך הוא אמר, התרגשותי נובעת מכך, שהערב הוסר הלוט מעל פני תעלומה אשר מלווה אותי במשך כחמישים שנה!

לי שהוא יהודי, וסיפר לי סיפור מוזר, אשר רק הערב זכיתי להבין את המסר שהוא ביקש להעביר לי ע"י אותו וכך סיפר האיש: השורשים של עצי התפוח באו ביום בהיר אחד, ובפיהם טענות קשות. מדוע מקפחים אותנו?! הם שאלו. מדוע אנו תחובים בתוך הטחב והאפילה השוררים בתוך האדמה? בעוד שהפירות שהעץ מניב נהנים כל העת מאור ושמש, ומאור צח. אנו דורשים במפגיע, כך הם אמרו, לעשות מהפך, התפוחים לאדמה ואנו לאויר הצח!! אם דרישתנו לא תתקבל נפתח מיד בשביתה כללית. לא נותרה כל ברירה, הדרישה מולאה הפכו את העצים כנדרש, השורשים לאויר ולחמה והפירות לאדמה. לא עבר זמן רב השרשים יובשו ע"י האויר הצח והתפוררו ע"י השמש, וכמובן העצים מתו ולא נשאר להם שריד ופליט. אולם ראה זה פלא כחלוף זמן נוסף התפוחים הטמונים באדמה הנביטו והצימחו עצים חדשים. ופלא על פלא - העצים החדשים גדלו ישר ולא הפוך כדרישת המהפכנים. האיש סיים את סיפורו, אך לא טרח להסביר לי את כוונתו. כאמור, חמישים שנה אני מנסה להבין את פישרו של הסיפור, ו... הערב הבנתי. אנו המהפכנים ביקשנו לתקן את העולם, הפכנו סדרי בראשית, ותועלת לא צמחה מזה! הערב, סיים האיש בהתרגשות גדולה, ראיתי את הצמח העולה מהתפוח הרקוב. אהר'לה שלי צמח ישר.

(משנתה של תורה)

סיפר לי ידידי היקר הרב אהרן זייגר שליט"א, ישלח לו הקב"ה רפואה שלימה, מעשה שהוא בעצמו חווה אותו. לפני שנים רבות הוא למד בשיבת "נתיבות עולם", שם נערכה בכל ראש חודש סעודה חגיגית בהשתפות ההורים החילוניים, ובמהלך הסעודה נשאו דברים תלמידי הישיבה. באחת הפעמים הוא נתבקש לשאת דברים, בנוכחות הוריו ושאר האורחים. בסיומו של הערב נעמד אביו על רגליו, וביקש את רשות הדיבור. הרשות ניתנה לו כמובן, והוא החל את דבריו כשהוא אחוז בהתרגשות יתירה. מורי ורבותי, כך הוא פתח, תסלחו לי על שאני מעיז לעמוד לדבר בפניכם. דברי תורה אמנם לא תשמעו מפי, אך הרשו לי לשתף אתכם בחוויה עמוקה שאני חווה ברגעים אלה ממש. הכל היטו אוזניהם כאפרכסת, וציפו לשמוע במה המדובר. ובכן, כך הוא אמר, התרגשותי נובעת מכך, שהערב הוסר הלוט מעל פני תעלומה אשר מלווה אותי במשך כחמישים שנה! ואז סיפר: בצעירותי השתייכתי לקבוצת צעירים יהודים מהפכניים ברוסיה, אשר ביקשה לשים קץ לסבל היהודים באותה מדינה. לצורך זה הקמנו תנועה שתפעל להסרת כל סממני היהדות, והיינו בטוחים שע"ז שנה'י ככל הגויים נוושע ממצוקתנו. חלפו שנים ואני נקלעתי למחנה עבודה, והמפקד של אותו מחנה קשר אתי קשרים מיוחדים. אני סיפרתי לו על התנועה שהקמנו, והוא לא הגיב. ביום האחרון לשהותו במחנה הוא גילה

פרשת השבוע

הגאב"ד רמ"א פריינד זצוק"ל נכנס עם משמשו לגן החיות ופנה הישר לבור בו רבץ הדוב. שוב ושוב התכופף והביט בדוב, וכשפנה לצאת וכבר עמד ליד שער הכניסה, שוב פנה אחורנית והביט בו...

ערב כָּבֵד - עובדות מרתקות מביקוריהם של גדולי ישראל בגני חיות

ואמרו 'כשאדם רואה עופות משונים זה מזה, נותן שבח למי שבראם'.
ואמנם היו מגדולי ישראל שסרו לגן החיות על מנת לחזות בפלאי בריותיו של הצור.
הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע ביקר ב'טיר-גארטן' - גן

רבה של אנטוורפן, הגאון רבי חיים קרייזווירטה זצ"ל היה אומר: "כדאי לסור מפעם לפעם אל גן החיות, להביא מעט בחיות המעניינות ולתת שבח לבורא שיצרם. וראיה לדבר מדברי הגמרא: 'תניא, רבי יהודה אומר משום רבי עקיבא... בחמישי היו אומרים, הרנינו לאלוקים עוזנו, על שם שברא עופות ודגים לשבח שנו',

בראותו את האריה בסוגר, אמר: "תראה. האריה, מלך החיות, נעול בכלוב" ודמעות רותחות שטפו את פניו. עוד זמן רב עמד המקובל ומירר בבכי. תלמידיו ששמעו על הביקור המסתורי, הציעו הסבר לבכיה זו על פי דברי הזוהר הקדוש, המשווים את השכינה הקדושה בגלותה, לאריה הכבול בסוגר. דמעות אלו היו אפוא דמעות של צער השכינה.

ביקור מסתורי אף יותר שמשמעותו לא נודעה עד היום, היה ביקורו של גאב"ד 'העדה החרדית', הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצוק"ל בגן החיות בירושלים, במשכנו המקורי, היכן שכיום רחוב 'מנחת יצחק'. היה זה כשחלף במקום לצורך בדיקת העירוב והביע את משאלתו לראות את הדוב. הוא נכנס עם משמשו אל גן החיות ופנה ישר לבור בו רבץ הדוב. שוב ושוב התכופף הרמ"א והביט בדוב. כשפנה לצאת וכבר עמד ליד שער הכניסה, שוב פנה אחורנית והביט פעם נוספת בדוב, כשמלווהו ירא מלשאל לפרש התבוננות מסתורית זו.

בנסיעתו השלישית של הרבי ה'אמרי אמת' מגור ז"ע לארץ הקודש, בשנת תרפ"ז, עגנה אנייתו באלכסנדריה. במהלך שהותו שם נכנס הרבי לגן החיות המקומי, והתעכב זמן מה ליד כלובו של הקוף כשמחשבותיו נסערות. תוך כדי כך הבחין בקוף אחד שתפס שמשייה מידי אחד המבקרים והתהלך בהחזיקו בה וקומתו זקופה. נענה הרבי: "גם נבוכדנצר הרשע הילך בקומה זקופה וסופו המר ידוע גם ידוע..."

(מתוך מאמרו של הרב יקותיאל יהודה גנזל ב'המבשר')

החיות של הקיסר פרנץ יוזף במהלך ביקורו בווינה, ברצותו לברך 'משנה הבריות'. כשחלף על פני כלובו של האריה, נעמד האריה על רגליו האחוריות באימת כבוד ושם שמים התקדש בעיני כל הערלים שגדשו את המקום.

שנים לאחר מכן, כשבנו הגדול, הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא ז"ע ביקר אף הוא באותו גן, שוב נעץ האריה את ציפורניו האחוריות באדמה והתרומם על שתיים. שומר הכלוב, ערל ישיש, נזעק: "איך יכול להיות? אני זוכר לפני עשרות שנים כשה'וונדר רבינר הלברשטאם' היה כאן, וזקנו כבר היה לבן כולו, וגם אז האריה התרומם לכבודו, אז איך יכול להיות שהרבינר הזה עדיין חי". רק כשהסבירו לו שאכן מדובר בבנו וממשיך דרכו של אותו "רבינר הלברשטאם" פלא, נחה דעתו.

אף הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע בהיותו בווינה, סר לבקר בגן החיות הזה, ברצותו לברך 'משנה הבריות'. בקדושתו הרבה הוא נמנע מלהביט בקוף ואת ברכת 'משנה הבריות' בירך על הפיל ארוך החדק.

דמעות בכלוב האריה

בשונה מביקורים אלה, שמטרתם היתה ברכת 'משנה הבריות', היו גם ביקורים מסתוריים של גדולי ישראל וצדיקי הדורות בגני החיות. כך מסופר למשל על המקובל הגה"צ רבי אברהם הררי-רפול זצוק"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שביקש פעם את נכדו שייקחהו ל'גן החיות'. הוא בירך 'משנה הבריות' ללא שם ומלכות ליד כלובי הפיל והקוף ואז ביקש מהנכד לראות את האריה.

יהלומים מגדולי ישראל

"לילות הזהב" - אמרות מגדולי ישראל על מעלתם של לילות החורף הארוכים

הם, ובני ישראל עוסקים אז בתורה, וחוט של חסד משוך עליהם ביום, כאמרם בחגיגה (יב): (הרב נח גד ויינטראב זצ"ל, "בישישים חכמה" עמ' רטו)

אמר כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצוק"ל, שכ"ק זקנו מרן ה'דברי חיים' ז"ע היה מכנה את לילי חורף הארוכים בשם "די הייליגע ווינטער נעכט", על שהם מסוגלים מאוד להתמיד בהם בלימוד התורה.

כמו"כ רגיל היה כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב זצוק"ל להוסיף בתחילת שנה מעוברת, שבכהאי שתיא זכינו לחודש נוסף שנוכל להיות בו מעבדי ד' העומדים בבית ד' בלילות וגרסין באורייתא תדירא. ("פרי הכרם" גליון כ').

(מתוך מאמרו של הרב יוסף מאיר האס הי"ו, 'המבשר')

בקרב חסידי ברסלב היתה מפורסמת תמיד האימרה מפי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע שהיה מכנה את לילות החורף: "גילדענע נעכט" - לילות זהב, בהם אפשר לחטוף הרבה מאד בעבודתו יתברך. ("זכרונם לברכה" אלול עמ' קפח)

שח רבנו [כ"ק מרן אדמו"ר בעל "מקור ברוך" מסערט ויזניץ] ז"ע: שמעתי מחותני הרה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע שאמר בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע בעל "עטרת צבי" - שלילות החורף יש להם קדושת חול המועד. כאשר האדם עוסק בתורה בלילות החורף הארוכים, זוכה להרגיש בהם קדושת חול המועד... (הרה"ח ר' מנשה מילר הי"ו, "נועם הברכה" ח"א עמ' קמב)

הרה"ק רבי יצחק מווארקי ז"ע היה אומר - שבימות החורף אינו צריך לדאוג לפרנסה בעבור בני ישראל, שכן הלילות ארוכים

האברך, שמזה עידן ועידנים לא ידע 'רצופות' בלימוד מה הן, השיב לרבו שקשה לו לקבל על עצמו שעת לימוד רצופה מדי יום. ענהו האדמו"ר: "אם כך, אין ברירה, עליך לשבת בכלא..."

יפה שעה אחת של קבלת עול תורה

לכשראה האברך כי 'כלתה אליו הרעה'... שקע במחשבות ולבסוף הודיע לרבי כי הוא מוכן לקבל על עצמו את המבוקש. הרבי ברכו שלא יאונה לו כל רע וכך יצא הלה מבית רבו. למחר, נטל האיש את חפציו והלך אל המקום הנקוב לו בזימון לצבא. כבואו שמה קיבל את פניו קצין חמור סבר שפקד עליו לעלות על המשקל. הלה עשה כמצווה עליו, וכראות המפקד כי משקלו של העומד נלגדו עודף על הממוצע, הזעיף פניו ואמר: "פה זה לא מקום לשמנים, כלך לך לביתך!". מיודענו ההמום לא האמין למתרחש ולפיכך נכנס פנימה אל הפקידה שליד הדלפק וניסה להבין את המשמעות. גם כאן קיבל תשובה דומה בגנות ממדיו [שלא היו כל כך יוצאי דופן] ובהחלטיות נאמר לו כי שמע נכון ועליו להתפנות מהמקום. משולהב ודומע שם האיש פעמיו לבית רבו לבשרו על הקורות. "מופת' אירע עמדי", אמר החסיד בעמדו לפני רבו. "למה תאמר כך?" שאלו הרבי, "הרי כך אמרו חכמים: 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'". הגיב הנ"ל: "והלא כמה וכמה שלומדים שבע ושמונה שעות ובכ"ז נאנקים תחת עולם". ענהו האדמו"ר בבת צחוק: "שעה אחת שלך עדיפה על כמה וכמה שעות של אחרים..."

(מאוצרו של הגר"מ וינגרטן שליט"א ראש ישיבת משנת שלמה)

את העובדה הבאה הביא לידיעתנו אדם נכבד, ומהמקור הראשון: אברך אחד מחסידי הרבי ה'אמרי מנחם' מאלכסנדר זצ"ל, ניסה מזלו בשלל מיני התעסקויות לפרנסתו, וכיון שלא היתה תורתו אומנותו ניסה בכל מיני דרכים להיפטר משלטונות הצבא. דא עקא, שכעבור כמה נסיונות התחמקות שלא עלו כשורה, שמה עליו המשטרה הצבאית את ידה, עד שהוצא כנגדו צו הבאה ואיומי מאסר בציודו. עלה אפוא מיודענו ונכנס אל הקדש פנימה אצל רבו מאלכסנדר היושב בב"ב. לאחר שהרצה לפני רבו את כל השתלשלות העניינים עד לצרה שנחתה עליו, פסק לו רבו את פסוקו: "קבע לך שעה אחת ביום של לימוד רצוף". השואל, שמזה עידן ועידנים לא ידע 'רצופות' בלימוד מה הן, השיב לרבו שהדבר קשה עליו מדי. השיבו רבו: "אם כך, אין ברירה, ועליך לשבת בכלא". התחנן הלה על נפשו: "רבי", אמר, "כפרת עוונות עלי, אולם מה יהא על רעייתי ובני ביתי?...". השיבו רבו: "הרהר היטב בדעתך אם אתה יכול לקבל על עצמך שעה יומית רצופה בלימוד התורה". ענה החסיד: "זה למעלה מיכולתי". אמר שוב הרבי: "אם כך, שב בבית הסוהר". ניסה השואל לומר כמקודם וחוזר חלילה, ואולם תשובת הרבי לא השתנתה.

הרב מפרעשבורג ניגש לקבצן ונתן לו חצי לירה - סכום מכובד מאד בזמנו, והלה החל לברכו מקרב לב. הניד הרב את ראשו: "לא לכזו ברכה כיוונתי, שים נא ידיך על ראשי וברכני בברכת 'יברכך!'..."

ענותותם של רועי ישראל

לילות ארוכים'. פעם, לאחר שהראה לו הרב מפרעשבורג את נרות השעוה שהדליקו ה'חברא־קדישא' סביב הכתב־סופר כששכב על ערש דוי בילדותו [סיפור ששורה טור בפני עצמו], אמר ה'בעלזער רב': 'מן הסתם אחז החתם־סופר הקדוש את הנרות הללו בידי, ועל כן

בהערכה רבה ונפלאה התייחס הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא למרן החתם סופר ונכדיו. רבי נתן גשטטר זצ"ל סיפר כי בהזדמנו פעם למעון קדשו של הרבי מבעלזא יחד עם הרב מפרעשבורג, אמר להם הרבי: 'אם לדבר על החתם־סופר מגדולתו בתורה - אין סוף וגבול לכך, ואם לדבר מגודל קדושתו - אפשר לדבר הרבה

רצוני להניחם על עיני כסגולה לרפואה'. עד כדי כך.

אחר ההקדמה הארוכה הזו, תבינו למה כששמע רבי יצחק שלמה אונגר, גאב"ד חוג חתם סופר בבני ברק, כי הרבי מבעלזא עומד לבקר את רבי עקיבא סופר בביתו מיהר והצטרף לפמליא, ואכן לא התחרט על כך. העובדות שראו עיניי, מלאות, גדושות ונוטפות מוסר השכל ולימוד לכל אשר בשם ישראל יכונה.

רבי עקיבא ישב באימה וביראה לפני הרבי בידעו את אשר לפניו [תרתי משמע], ובסיום השיחה פנה הרבי מבעלזא לכיוון היציאה. לפני יציאתו מן הדירה פנה הרבי אל רבי עקיבא סופר: 'פרעשבורגער רב, בענטש מיר, איהר זענט אן אייניקל פון הייליגער חתם סופר!' [- הרב מפרעשבורג, ברכני, אתם נכדי החתם סופר הקדוש!].

הרב נרעש מן הבקשה, והחל למלמל בפיו ברכות ותפילות להצלחת רבן של ישראל, אך הרבי מיאן: 'לא לכזו ברכה כיוונתי...' לקח הרבי בידיו הקדושות את ידיו של הרב מפרעשבורג, הניחם על ראשו ואמר: 'ברכני בברכת 'ברכך'!...' לא נותרה לרבי עקיבא ברירה, והוא בירך את הרבי בכל ליבו שיברכהו השם וישמר, יאר את פניו אליו ויחון אותו, ואף ישא את פניו אליו וישם לו שלום. הרבי הנהיר את פניו ויצא מן הדירה בהותירו את רבי עקיבא סופר נרעש.

לא עברו ימים מרובים ורבי יצחק אונגר נזקק לדבר עם הרב מפרעשבורג בעניין פלוני. לאחר נקישה על הפתח פתח בעל הבית את הדלת ומלבושו היה נראה כי הכין את עצמו ליציאה. הרב אונגר התנצל על העיתוי, ושאל אם יוכל ללוותו בדרכו ולנצל

את זמן ההליכה לשוחח עמו בעניין העומד על הפרק.

הרב מפרעשבורג היה אדם מלכותי ביותר. אותם שהכירוהו מימי הנהגתו בפרעשבורג כמעט איבדו את הכרתם כשראוהו מתנהג ככל האדם, אך הוא עצמו, בירדו מן האנייה שהביאתו ארצה, אמר: 'זרקתי את רבנותי לים הגדול; כעת אני יהודי ארצישראלי פשוט'... מסיבה זו לא חיבב הרב ללכת ברחוב מלווה באנשים, אך כיון שהיה ניכר שאין כוונתו של הרב אונגר לכבדו באותו ליווי אלא להתיעץ בעניין שעמד על סדר היום נאות הרב מפרעשבורג.

רבי עקיבא סופר התגורר ברחוב הנביאים בירושלים. שני הרבנים הלכו לכיוון ישיבת 'חיי עולם' המיתולוגית השוכנת ברחוב שטראוס פינת גאולה. בעברם בגאולה הבחינו במאספי נדבות שישבו בפינת הרחוב וקשקשו בקופתם.

הרב מפרעשבורג ניגש אל אחד מהם, נתן לו מטבע של חצי לירה - סכום מכובד מאד בימים ההם, והקבצן החל לברכו מקרב הלב. הניד רבי עקיבא את ראשו: "לא לכזו ברכה כיונתי, שים נא את שתי ידיך על ראשי וברכני בברכת 'ברכך'!"... העני נאות לבקשתו וברכו מכל ליבו.

כשהמשיכו בדרכם לחש רבי עקיבא לרבי יצחק אונגר: "אז איך קען בענטשען בעלזער רב, קען ער מיר אויך בענטשען"... [- אם אני יכול לברך את הרבי מבעלזא, יכול גם הוא לברך אותי!]. בא וראה ענוותנותם של רועי ישראל!

(הרב שמעון טיקוצקי, ע"פ 'דשומים בשמך')

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר לגרפולוג להסתכל על כתבי יד של אנשים ללא ידיעתם?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

עליו. הנשאל מחברו על סוד שנאמר לו - דעת הגרש"ז אויערברך שמותר לו לומר 'איני יודע'. סוד של אדם שנפטר - דעת הגר"ח קנייבסקי שאם הקפיד על גילויי אסור. גילוי סוד לתועלת - דעת הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ שאסור, ואינו כלשון הרע שהותר לתועלת ורק במקרים של צורך גדול מאוד - כגון שאמר לו אדם בסוד שרוצה לגזול את ממונו של פלוני או להזיקו הזיק רוחני, או שבחור מקולקל רוצה להיכנס לשיבה מסויימת - דעת הגר"נ קרליץ שמותר לספר כדי למנוע את הנזק. מינוי מזכיר למשרד, שידוע שישמע את סודות העובדים המגיעים להנהלה, יש לדון בכל מקרה לגופו, ורק אם אי אפשר בעניין אחר מותר. וזהו גם טעם ההיתר למנות מזכירה לרופא, הכותבת את הדו"ח הרפואי ופרטי המחלה, או מינוי ספרא דדיינא הכותב פרטים חסויים מטענות בעלי הדין וכדו'.

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי בחפץ חיים (הלכות רכילות כלל ח סעיף ה) אנו למדים על האיסור לגלות סוד, ואפילו אם אין בסוד ההוא עניין של רכילות או גנאי. והטעם הוא - "כי יש בגילוי הסוד נזק לבעליו וסיבה להפר מחשבתו; גם בזה הוא יוצא מדרך הצניעות, והוא מעביר על דעת בעל הסוד".

נידונים הלכתיים רבים ישנם בשאלות אלו, שלא פעם מתעוררות במצבים רגישים ביותר: שידוכים, סודות במשפחה, סודות עסקיים וכדו'. ב'ביאורים ומוספים' מובא לקט נרחב מדברי הפוסקים בזה, וכדאי מאוד לעיין שם ולהיווכח עד כמה הדברים נוגעים בתחומים רבים בחיים. נביא כאן רק כמה נידונים בודדים:

האומר לחבירו שרצונו לראות בחור מסויים בלי ידיעתו לצורך שידוך, דעת הגר"ח קנייבסקי שאסור לגלות לאותו בחור שמסתכלים

כאן מנתחים את אישיותו של האדם וקובעים על פי מידותיו את מעלותיו וחסרונותיו. אכן אם יש תועלת בדבר מותר אף בלא רשות הבעלים, אלא שאסור לספר לאחרים אם אין בכך תועלת. ולגבי הגרפולוג עצמו - דעת הגר"נ קרליץ שאין עליו איסור להסתכל בכתב של אנשים, וכמו שלא נאסר למי שמכיר בחכמת הפרצוף להסתכל בפני האנשים, ומשום שלכל אחד יש תכונות מסוימות להכיר בני אדם.

ונידון אחד מעניין במיוחד: מסירת כתב של אדם אחר לגרפולוג כדי שיספר על אופיו ומידותיו, כתב בספר מנוחת אמת שאסור, מפני שמגלה בכך את עמקי לבו ומידותיו של הכותב, שהם כסודותיו, וכדברי ההלכות קטנות והשו"ע הרב שהסתכלות במסתרי נחשבת נזק. ודעת הגר"נ קרליץ שאסור מטעם אחר, שהוא כמספר לשון הרע, שהרי הוא כמוסר לחבירו מכתב כדי להראות לו את גנותו של הכותב, שמבואר ב'חפץ חיים' במקום אחר שאסור לעשות כן. ואף

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע בירר הגאון רבי איסר זלמן מלצר את דינה של 'סירכא בפסי ביראות'?

מגילה דף יז

שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה

יכולים להגיע לידיעת נושא התפילה כולו על בוריו, אבל קצת 'אינטליגנציה' צריך שתהיה לנו. מוכרחים 'לקבל מושגים', איזושהי ידיעה על המבנה הכללי והתוכן של התפילה. הגמרא במסכת מגילה (יז:) מבארת בהרחבה את ענין סדר הברכות שבתפילת שמונה-עשרה, את הקשר בין כל ברכה לברכה שבאה אחריה, ומדוע נקבעה הברכה דווקא ראשונה, שניה, שביעית או שמינית, ולא לפני או אחרי כן וכו', יעויין שם.

ומקובלנו בשם הגה"צ רבי אצל'ה פטרבורגר זצ"ל שלימוד גמרא זו, הוא סגולה לכוונה בתפילה. מי שינסה זאת יווכח לדעת עד כמה הדברים נכונים, ויזכה לכוון יותר טוב בתפילתו לפחות יומיים-שלושה [שזה הרבה זמן ביחס לכוונה בתפילה!].

מדוע זה כך? כי כאשר אדם רואה סדר בדברים, איך ברכה אחת קשורה לחברתה הקודמת לה - הדבר נותן לו 'גישמאק' אחר בתפילה. כשיודע הוא שדעת קשורה לתשובה, תשובה קשורה לסליחה, סליחה לגאולה, ולרפואה וכן הלאה, הכל בנוי כאריח על גבי לבנה - יש לו טעם והנאה בתפילתו.

(הגה"צ ר' שמשון פינקוס זצ"ל זצ"ל)

מספרים על מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שפעם שאל בחור מה דינה של 'סירכא בפסי ביראות'... הבחור לא ידע להשיב וטען שלא למד עירובין.

חייך רבי איסר זלמן ואמר: גם בלי ללמוד עירובין עליך לדעת מה הם 'פסי ביראות', " שיהיה לך מושג בענין! [סביב בורות המים, תיקנו חכמים להעמיד ארבע פסים - עמודים, ועי"ז הותר לטלטל שם]. "סירכא", לעומת זאת, הוא בכלל מושג הלקוח מהלכות שחיטה שבמסכת חולין. או אז, היית מבין שהשאלה מה דינה של 'סירכא בפסי ביראות' אינה אלא בדיחה בעלמא, שמי שאינו תופס זאת - סימן שלא קיבל מימיו אפילו מושגים מינימליים בשני חלקים חשובים אלו מהתורה... גם מי שלא למד עירובין מעולם צריך שיהיה לו לכל הפחות "מושגים" בעירובין, שידע לפחות מהו "פסי ביראות" ושידע ש"סירכה" לא קשורה אליה.

כל מקצוע בתורה גם אם איננו לומדים אותו אבל מעט 'אינטליגנציה' צריך שיהא לכל אחד.

הקדמה זו נועדה להבהיר נקודה אחת: גם אם איננו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לשמוע ולל השומיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מהו סדר הדלקת נרות החנוכה לדעת השולחן ערוך?

הנס, שהרי בתוספת הימים התווסף על הנס, ואז יפנה לימין, להדלקת שאר הנרות.

וסדר זה, הוא בין אם הנרות מונחים בשמאל הפתח, בין אם הם מונחים בימינו (ראה במקורות). והגם שלפעמים הנר השמאלי אינו מוצב בתוך הטפח הסמוך לפתח, עדיף להתחיל בו, כדי לפנות לימין בהדלקת הנר השני.

[שו"ע תרעה, ה, עם משנ"ב, שעה"צ וביה"ל; ביאורים ומוספים דרשו, 19; וראה שו"ע תרעה, ז]

לדעת השולחן ערוך ופוסקים נוספים, יש להתחיל את הדלקת נרות החנוכה בנר השמאלי - בצדדי האדם המדליק - ולפנות לימין, וכפי שאמרו חכמינו ז"ל: "כל פינות (= פניות) שאתה פונה לא יהיו אלא לימין".

ולכן, בלילה הראשון יעמיד את הנר האחד בצד ימין - בחנוכה, או במקום ההדלקה - ובכל לילה יוסיף נר אחד משמאל, ויתחיל להדליק בנר הנוסף, כדי שיברך על הנר הנוסף, שהוא מורה על

מדוע ראוי להניח את הנרות בתוך חלל הפתח?

וראוי להניח את כל הנרות בתוך חלל הפתח, כך שכולם יהיו שווים בסמיכותם לפתח. וכשמניחים בחלל הפתח, או בחלון, או בבית הכנסת שבו הנרות אינם מונחים בפתח - יש להעמיד את הנר הראשון בצד שמאל, באופן שהנר הנוסף בכל יום יהיה בצד ימין; ומתחיל את ההדלקה בכל יום בנר השמאלי, העיקרי, ופונה לימין.

[שו"ע תרעה, ה, עם משנ"ב, שעה"צ וביה"ל]

לדעת המהרש"ל והגר"א, יש להתחיל תמיד את הדלקת נרות החנוכה בנר המוצב בתוך הטפח הסמוך לפתח, כיון שזו היא עיקר המצוה, ושאר הנרות הם להידור מצוה, ואם מתחיל להדליק בנר הרחוק מהפתח, נמצא שמניח את עיקר המצוה, ומברך על ההידור. ואף אם הנר הסמוך לפתח מונח בימינו של המדליק, מתחיל בו, ופונה לשמאל, כי התחלת ההדלקה בנר שהוא עיקר המצוה, עדיפה על המעלה של פנייה לימין.

מה הקשר בין נרות חנוכה לאופן הכתיבה של לשון הקודש?

להתחיל בכל יום בהדלקת הנר הנוסף, ולפיכך, יש לסדר את הנרות באופן שהנר הנוסף בכל לילה יהיה בצד ימין, ומתחיל בנר זה, ופונה לשמאל.

והלכה למעשה - אין הכרע בין השיטות, וכל אחד יעשה כמנהגו. וכמובן, כל הנדון בנוגע לסדר הדלקת הנרות, אינו אלא למצוה מן המובחר; ובדיעבד, בכל אופן שמדליק יוצא ידי חובתו.

[שו"ע תרעה, ה, עם משנ"ב, שעה"צ וביה"ל; ביאורים ומוספים דרשו, 21]

לדעת הלבוש, הט"ז, והפרי מגדים, יש להתחיל את הדלקת נרות חנוכה בצד ימין של המדליק, ולפנות לשמאל. ולדעתם, בכך מתקיים הכלל האמור לעיל: "כל פינות שאתה פונה יהיו לימין", כיון שתחילת ההדלקה היא בצד ימין; והם מדמים זאת ללשון הקודש, הנכתבת מימין לשמאל.

אולם, לענין הנר הנוסף, דעתם כדעת השולחן ערוך, שיש

* מי שהתחיל להדליק נרות חנוכה ללא ברכה, ונזכר לפני שסיים את הדלקת כל הנרות, יברך את כל הברכות. ואם סיים להדליק את כל הנרות - יברך 'שעשה נסים', וכן 'שהחיינו' ביום הראשון.
* נוסח ברכת המצוה בהדלקת נרות החנוכה המובא בשולחן ערוך, הוא: "להדליק נר חנוכה". והנוסח בגמרא ובראשונים הוא: "להדליק נר של חנוכה". ויש שכתבו, שצריך לומר "שלחננוכה", במילה אחת.
* הנמצא מחוץ לביתו, ואינו מדליק נר חנוכה, ולא מדליקים עבורו בביתו - כאשר הוא רואה נר חנוכה שהדליק אחר, מברך ברכת 'שעשה נסים', וביום הראשון מברך גם 'שהחיינו'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה סיפר מרן הגרא"מ שך זצ"ל על נטילת הלולב בעיר קלצק?

ובהקשר זה, סיפר מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שבתקופת מגוריו בעיר קלצק, בה כיהן כאחד מרבני הישיבה המקומית, נהגו בני המקום ליטול את הלולב לפני תפילת שחרית (ראה להלן), ולא רצה לשנות ממנהגם בפרהסייה, ולכן, התפלל שחרית ביחידות, נטל את הלולב, והגיע לבית הכנסת לאמירת ההלל.

[שו"ע תרמד, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

בשולחן ערוך כתב, שיש לקיים את מצות נטילת לולב לאחר תפילת שחרית, לפני אמירת ההלל, משום שעיקר קיום המצוה הוא בשעת ההלל. ויש שכתבו טעם נוסף לדבר, על פי הכלל הידוע ש'תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם', ותפילת שחרית תדירה יותר מנטילת לולב. ויש שכתבו, שזהו הזמן הראוי לנטילת לולב על פי הקבלה.

הלוח היומי

כ"ה בטבת | רבי יששכר ב"ר יעקב מאיר זצ"ל, ר"י הנגב, בעל שכר שכיר

יארצייט:

תקצ"ח: רבי משה צבי ב"ר שמעון שלמה גוטרמן זצ"ל, האדמו"ר מסאווראן, בעל ליקוטי שושנים.
תרל"ז: רבי ישראל ב"ר מרדכי גימפל קערט זצ"ל, אב"ד וערבו.
תרפ"ח: רבי אליהו מאיר ב"ר ברוך פייבלזון זצ"ל, אב"ד קופישוק ור"י לצעירים פוניבז'בליטא ועוד, בעל נצח ישראל ופקוח נפש.
תשל"ד: רבי צבי הירש ב"ר דוד דב מייזליש זצ"ל, מווייטצען, בעל בנין צבי ומקדשי השם.
תשמ"ב: רבי שלמה ב"ר מנחם מאזוז זצ"ל, בעל שו"ת שואל ומשיב, כיסא שלמה, חשק שלמה, ועוד.
תשע"א: רבי יששכר ב"ר יעקב מאיר זצ"ל, ר"י הנגב, בעל שכר שכיר.

מעלת הכובש כעסו

הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאסוב אמר: "אם תכבוש כעסך, הלא טוב לך מאלף תעניות".
(תורת הרמ"ל - ליום חמישי, מבוא התפילה אות ז)

בעת נסיון של כעס נשתדל לזכור שאם נתאפק ונתגבר על הכעס, ייחשב לנו יותר מאלף תעניות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il